

ימי עיון בתנ"ך תשע"ח

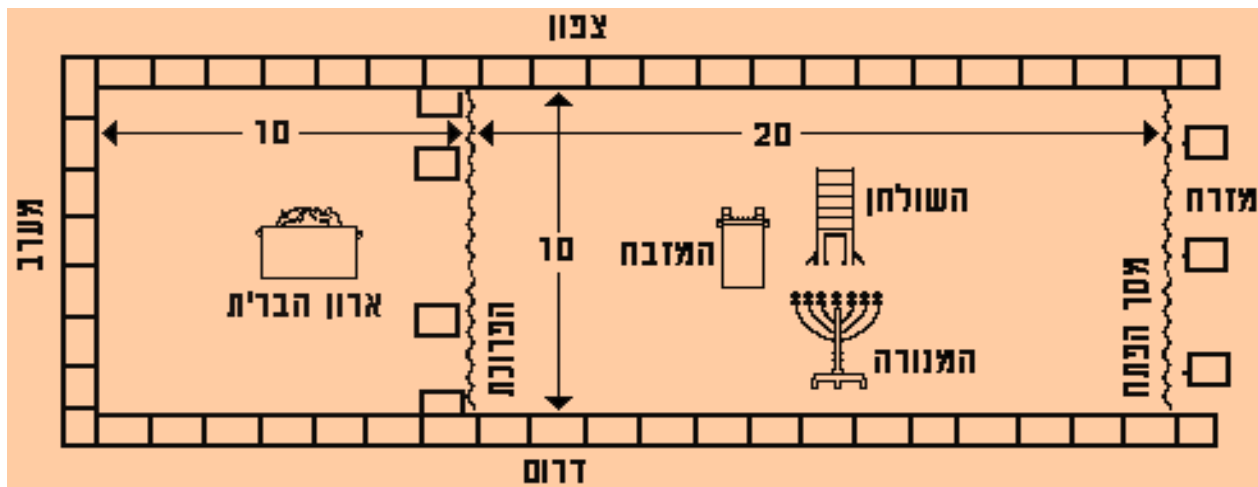
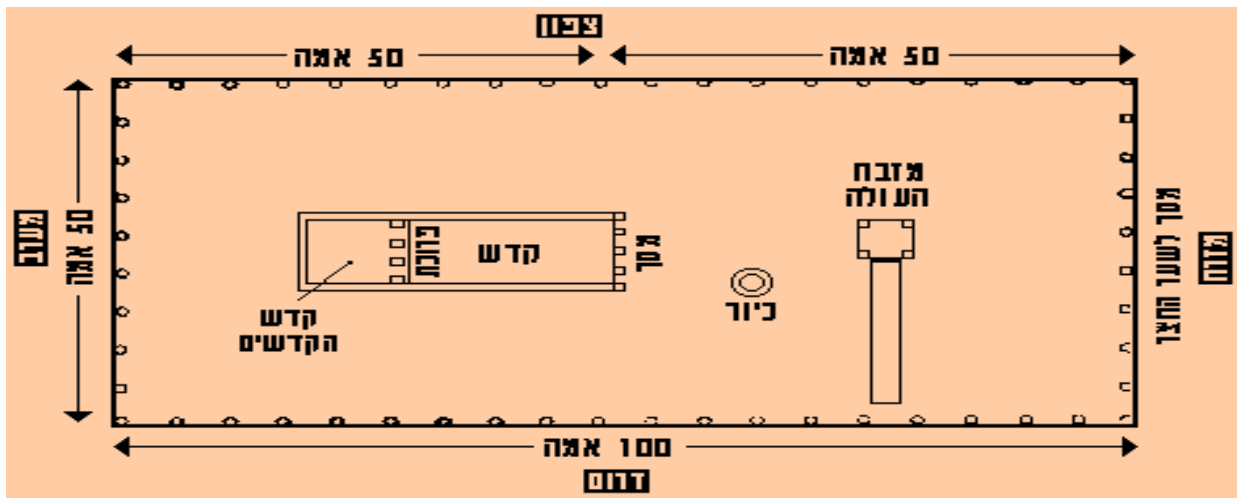
שם השיעור (שיעור מס' 43)

שם המרצה (חזי כהן hhcohen4@gmail.com)

ממתן תורה ועד לדרשות ה'בן איש חי' –

על עבודת ה' דרך החושים

1. מבנה המשכן:

ימי עיון בתנ"ך תשע"ח

2. ארון לעומת מזבח הקורבנות

<u>הארון</u> (כ"ה כא-כב)	<u>המזבח</u> (כ"ט מב-מג)
ונועדתי לך שם	אשר אועד לכם שמה
ודברתי אתך מעל הכפרת...	לדבר אליך שם
את כל אשר אצוה אתך	ונועדתי שמה
אל בני ישראל	לבני ישראל
	ונקדש בכבדי

3. רש"י שמות ל"ג יא

ושב אל המחנה - לאחר שנדבר עמו, היה משה שב אל המחנה ומלמד לזקנים מה שלמד. **והדבר הזה נהג משה מיום הכפורים עד שהוקם המשכן ולא יותר...**

4. רש"י שמות כ"ט מב

אשר אועד לכם - ויש מרבותינו למדים מכאן, שמעל מזבח הנחשת היה הקדוש ברוך הוא מדבר עם משה משהווקם המשכן, ויש אומרים מעל הכפרת, כמו שנאמר (שמות כה כב) ודברתי אתך מעל הכפורת, ואשר אועד לכם האמור כאן אינו אמור על המזבח, אלא על אהל מועד הנזכר במקרא:

5. בן איש חי, שנה שניה, בראשית, עמ' ריז-ריח, ד"ה "ותרא".

ולכן בעת שאנחנו נכנסין לשבת נעשה קדושת השבת בשלשה דברים, לתקן קלקול עץ הדעת שנעשה סמוך לכניסת שבת שהיה בסוף יום ששי. שכבר התחילה תוספת שבת להכנס, והיינו שנעשה קדוש של שבת בכניסתו ביין ולחם ונר. והיינו לחם - תיקון של ותר אשה כי טוב העץ למאכל, ונר - תיקון של וכי תאווה הוא לעינים, כי הנאת הנר היא למראה עינים, וצריך גם כן להסתכל בנרות, והיין של הקידוש - תיקון של ונחמד העץ להשכיל, כי חמרא וריחני פקחין, ולכן נביא גם כן הדס להרית.

ימי עיון בתנ"ך תשע"ח

6. בן איש חי, שנה שניה, בראשית, עמ' ריז-ריח.

כמו שחטא אדם הראשון וחוה היה על ידי אכילה, כן עיקר התיקון שצריכין אנחנו לתקן יהיה על ידי אכילה. כמו שמצינו בהכשר כלים של איסור דקיימא לן כבולעו כך פולטו, וכן הדבר הזה כמו שבלעו הנשמות זוהמה על ידי אכילה, כן יפלטו הזוהמה על ידי תיקון האכילה... ולכך צריך האדם לקדש עצמו בענייני האכילה ביותר... כי בענייני האכילה יהיה יסוד לכל תיקוני עבודת הקודש שיעבוד האדם את בוראו.

7. רמב"ן שמות כ"ה

וסוד המשכן הוא, שיהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר. (1) וכמו שנאמר שם (לעיל כד טז) וישכן כבוד ה' על הר סיני, וכתוב (דברים ה כא) הן הראנו ה' אלהינו את כבודו ואת גדלו, כַּן כתוב במשכן וכבוד ה' מלא את המשכן (להלן מ לד)... (2) וכמו שאמר במתן תורה (דברים ד לו) מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה, כך במשכן כתוב (במדבר ז פט) וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת מבין שני הכרובים וידבר אליו. (3) ונכפל "וידבר אליו" להגיד מה שאמרו בקבלה שהיה הקול בא מן השמים אל משה מעל הכפרת ומשם מדבר עמו, כי כל דבור עם משה היה מן השמים ביום ונשמע מבין שני הכרובים, כדרך ודבריו שמעת מתוך האש (דברים ד לו), ועל כן היו שניהם זהב...:

8. שני מוקדים בעבודת ה' במתן תורה

<p><u>קדושת המקום – מזבח (כא–כג):</u> מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עלתיך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך. ואם מזבח אבנים תעשה לי לא תבנה אתהן גזית כי חרבך הנפת עליה ותחללה. ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו.</p>	<p><u>קדושת הזמן – שבת (ח–יא):</u> זכור את יום השבת לקדשו. ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך. ויום השביעי שבת לה' אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך. כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם וינח ביום השביעי על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו.</p>
---	---

ימי עיון בתנ"ך תשע"ח

9. **הבדלה** (חכמה מקדם, עמ' עמ' 121)

כשהיה ילד, התווכח הרב יוסף חיים (בן איש חי) עם אחותו מי יחזיק את נר ההבדלה. אביהם, הרב אליהו חיים, קבע שמי שייתן הסבר יפה לסדר ברכות ההבדלה יזכה להחזיק בנר. מיד קפץ יוסף הצעיר ואמר שברכות ההבדלה מסודרות על פי תכונות החושים. הברכה הראשונה, בורא פרי הגפן, מכוונת לחוש הטעם, שכדי להשתמש בו יש צורך במפגש ישיר ומייד בין המאכל לפיו של האדם. הברכה השנייה, בורא מיני בשמים, היא ברכת הריח, והיא מצריכה קרבה מסוימת בין האובייקט לאדם, אם כי אין צורך במגע ישיר ביניהם. אחר כך באה ברכת הנר, בורא מאורי האש,, הקשורה לחוש הראייה, המקיף שדה רחב יותר, שכן אפשר לראות גם עצמים מרוחקים מאוד. ולסיום באה ברכת המבדיל בין קודש לחול, המכוונת למוחו של האדם ולתודעתו, שהרי בכוח זה יכול האדם להבין דברים שאינם לפניו כלל, ואפילו כאלה שלא יעמדו לפניו לעולם. הברכות סדורות, אפוא, בסדר עולה מן המוחשי אל המופשט, מן החומר אל הרוח. הסדר העולה מתגלה גם בפניו של האדם: הברכה הראשונה היא בפה, השנייה באף המצוי מעליו, השלישית בעיניים שמעליהם והרביעית במוח שבקצה הראש. ההסבר שהציע יוסף חיים הצעיר מצא חן בעיני אביו והוא זכה לאחוז בנר ההבדלה.

חזי כהן – ישיבת מעלה גלבוע hhcohen4@gmail.com